

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi pelastustoimen järjestämiseksi

379/03.031/2016

Hallitus 27.10.2016 § 187

Asian valmistelijat Kati Myllymäki, 044 351 2400 ja Risto Kortelainen, 050 522 8677.

Sisäministeriö on pyytänyt 1.9.2016 (SM1620744, SMDno_2015_2070, hanketunnus SM061:00/2015) lausunnon koskien hallituksen esitysluonnosta laiksi pelastustoimen järjestämisestä.

Lausunto pyydetään toimittamaan ministeriölle viimeistään 11.11.2016.

Ministeriö ei ole pyytänyt sairaanhoitopiiriltä suoraan lausuntoa pelastustoimen järjestämisestä koskevasta hallituksen esityksestä. Terveystieteiden tutkimuskeskukseen mukaan ensihoidon järjestäminen kuuluu kuitenkin sairaanhoitopiireille ja lausuntokierroksella olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan pelastustoimen lisäksi myös ensihoidon järjestämisvastuun viemistä viidelle yliopistosairaalamaakunnalle. Esityksen liitteenä olevassa kaaviokuvassa on piirretty sote/ensihoidon tuottamisvastuu myös yliopistosairaalamaakunnan palvelulaitokselle. Etelä-Savon maakunnan näkökulmasta tämä tarkoittaisi pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymistä Pohjois-Savon maakunnalle. Jatkossa mm. pelastustoimen palvelutasosta päättäisi Pohjois-Savon maakunnan valtuusto yhteistoiminta-alueen maakuntia kuultuaan.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä esittää lausuntonaan koskien esityksen vaikutusta ensihoidon palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen seuraavaa:

Etelä-Savon sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä (ESSOTE) on ensihoitoa kehitetty integroimalla palvelua sekä keskussairaalan monitoimijapäivystykseen että alueen kotisairaanhoidon/kotihoitoon. Pitkien etäisyyksien, vesistöjen rikkoman ja harvan asutuksen sekä ikääntyvän väestön Etelä-Savossa on välttämätöntä pitää ensihoidon yksiköitä valmiudessa myös etäällä maakuntakeskuksesta.

Näillä yksiköillä on hälytystehtäviä harvakseltaan, jopa alle 1/vrk. Tuottavuuden ja kustannusten hallinnan näkökulmasta on järkevää hyödyntää tätä henkilöstöä myös kotihoidon ja terveysasemien palveluiden tuottamisessa (vanhusten palvelutalot, kotihälytykset).

Etelä-Savossa ensihoidon yksiköillä on reaaliaikainen yhteys keskussairaalan päivystyksen tietojärjestelmiin (MerlotMedi ja Effic)

ja päivystysten erikoislääkäreillä on mahdollisuus ohjata ensihoitajia kohteessa. Ambulansseihin on hankittu vieridiagnostiikkalaitteet, jotta turvaranneke- tai muulla kotihälytyksen kohteessa ensihoitajat voivat tehdä tarkempaan arviota potilaan tarvitsemasta avusta ja mahdollisuudesta jättää potilas turvallisesti kotiin ilman turhia sairaalakäyntejä.

Ensihoitajat voivat tukea myös yksityisiä palvelutaloja 24/7 ja kotisaattohoidossa olevia potilaita. Päivystysalueen uudistamisen yhteydessä keskuskaupungin yksiköille on suunniteltu tilat keskussairaalan päivystysten yhteyteen, jolloin työvoiman käyttö on järkevää ja yhteistyö päivystysten ja kotihoidon välillä vielä entisestään tiivistyy.

Esityksen perusteluteksteissä esitetään saatavan merkittäviä kustannussäästöjä ja toiminnan tehostamista. Minkäänlaisia laskelmia ei kuitenkaan ole esitetty. Ensihoidon näkökulmasta omalla alueellamme kustannukset tulisivat varsin todennäköisesti nousemaan.

Ensihoidon ja maakunnallisen terveydenhuollon integraation purkaminen johtaa päällekkäisyyksiin, koska yksiköiden määrää joudutaan merkittävästi lisäämään (eri yksiköt AB-hälytyksiin ja kotihoitoon), lisäksi johtamisen näkökulmasta tulee suuria ongelmia, jos ensihoidon henkilökunta on eri työnjohdon alaisuudessa kuin päivystys.

Ensihoidon integraatio maakunnan soteen on huomattavasti merkittävämpi kuin integraatio pelastustoimeen. PELA-yhteistyö on onnistuttu rakentamaan Etelä-Savossa toimivaksi jo nykyisellä organisaatiomallilla.

Demokratianäkökulmasta ongelmallista on se, että yliopistosairaalamaakunta voivat päättää toisten maakuntien pelastustoimesta ja ensihoidosta. Esitetty yhteistyösopimusmalli ei turvaa muiden maakuntien päätösvaltaa.

On välttämätöntä, että pelastuslaitos tukee myös jatkossa maakunnan, kuntien ja sote-kuntayhtymien valmiussuunnittelua sekä koordinoi koko maakunnan varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Maakunnan sisäisen turvallisuuden ylläpito ja kehittäminen on ollut maakunnassa isolta osin pelastuslaitoksen tehtävä. Pelastustoimen järjestämät koulutukset sekä kuntien ja kuntayhtymien toimintaa lähellä olevat konkreettiset harjoitukset auttavat merkittävästi valmiutta varautua häiriötilanteisiin. Vaikka pelastuslaitoksella on laaja toiminta-alue, sillä on kattava tilannekuva maakunnan alueen kuntien ja kuntayhtymien varautumiseen liittyvistä valmiuksista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen sekä ensihoidon jär-

jestämisvastuun määrittäminen samalle maakunnalliselle toimijalle helpottaa palveluiden käyttäjälähtöistä kehittämistä. Uusia, innovatiivisia toimintamalleja sote-palveluiden ja pelastustoimen yhteistyönä on merkittävästi helpompi kehittää saman palvelujärjestäjän toimesta kuin neuvottelemalla kehittämissyhteistyöstä yhteistoiminta-alueella usean maakuntien kesken. Tästä hyvinä esimerkkeinä ovat edellä mainitut pelastustoimen ympärivuorokautisten ensihoitoyksiköiden tarjoamat kotiin vietävät palvelut kotihoidon asiakkaille harvaan asutuilla seuduilla.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä ei pidä edellä esitettyihin perustein lakiluonnoksessa esitettyä pelastustoimen uudistuksen toteutustapaa, jossa pelastustoimen ja ensihoidon järjestämisestä vastaavat viisi maakuntaa, tarkoituksenmukaisena. Perusteltua on, että Etelä-Savon maakunta järjestää jatkossa pelastustoimen ja ensihoidon palvelut maakunnan alueella.

Kuntayhtymän johtaja:

Kuntayhtymän hallitus esittää valtuustolle, että Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä antaa sisäasiainministeriölle edellä esitetyn lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi pelastustoimen järjestämisestä.

Päätös:

Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Mikkelissä 3.11.2016

Marketta Piironen
toimistosihteeri